

MASTER OF LIBRARY & INFORMATION SCIENCE (CBCS-2018 COURSE)
M.Lib. & Inf. Sc. Sem-I : WINTER- 2022
SUBJECT : MANAGEMENT OF LIBRARY & INFORMATION CENTRES

Day : Friday

Time : 10:00 AM-01:00 PM

Date : 6/1/2023

W-20394-2022

Max. Marks : 60

N.B.

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
  - 2) Figures to the **RIGHT** indicate **FULL** marks.
-

Q.1 Attempt **ANY ONE** question of the following. **(12)**

- a) Examine Taylor's Principles of Scientific Management.
- OR**
- b) Explain the basic elements of management with special reference to Libraries and Information Centres.

Q.2 Attempt **ANY ONE** question of the following. **(12)**

- a) State the different types of Library budget.
- OR**
- b) Explain in brief the characteristics of management with special reference to Libraries and Information Centres.

Q.3 Attempt **ANY TWO** questions of the following. **(12)**

- a) Explain the need of Continuing Education for library staff.
- b) Describe the application of Total Quality Management (TQM) in modern libraries.
- c) Write a detail note on 'Neo-Classical theory of management.'

Q.4 Attempt **ANY TWO** questions of the following. **(12)**

- a) Discuss steps in System Analysis.
- b) Explain the different factors that go under Human Power Management.
- c) State the various types of Library Personnel in the University Library and explain their selection procedure.

Q.5 Write short notes on **ANY THREE** of the following. **(12)**

- a) Cost Analysis
- b) The concept of Management by Objectives (MBO)
- c) Different heads of expenditure in College Library Budget
- d) Henry Fayol's functions of management
- e) Performance appraisal of Library Staff

* * * *

मराठी-रूपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या. (१२)
- अ) टेलरच्या शास्त्रीय व्यवस्थापन तत्वांचे परीक्षण करा.
  - ब) ग्रंथालय आणि माहिती केंद्राच्या संदर्भातील व्यवस्थापनाचे मुलभूत घटक स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर द्या. (१२)
- अ) ग्रंथालय अर्थसंकल्पाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
  - ब) ग्रंथालय आणि माहिती केंद्राच्या संदर्भातील व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तर द्या. (१२)
- अ) ग्रंथालय सेवकांना निरंतर शिक्षणाची आवश्यकता स्पष्ट करा.
  - ब) सकल गुणवत्ता व्यवस्थापनाचा आधुनिक ग्रंथालयात कसा उपयोग कराल ते विशद करा.
  - क) 'व्यवस्थापनाचा नव-अभिजात सिध्दांत सविस्तर टिप लिहा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तर द्या. (१२)
- अ) प्रणाली विश्लेषणाच्या विविध पायऱ्यांची चर्चा करा.
  - ब) मनुष्य बळ व्यवस्थापन संदर्भात अंतर्भूत असलेले विविध घटक स्पष्ट करा.
  - क) विद्यापीठ ग्रंथालयातील ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांचे प्रकार सांगून त्यांची निवड पध्दत स्पष्ट करा.
- प्र.५ टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) (१२)
- अ) मुल्य विश्लेषण
  - ब) 'उद्दिष्टे प्ररित व्यवस्थापन' संकल्पना
  - क) महाविद्यालयीन ग्रंथालय अंदाजपत्रकातील खर्चाची विविध अर्थ शिर्षके
  - ड) हेन्री फेयॉल यांची व्यवस्थापनाची कार्ये
  - इ) ग्रंथालय सेवकांच्या कार्याचे मुल्यमापन